

Skriftlig redegørelse

(Redegørelsen er optrykt i den ordlyd, hvori den er modtaget).

It- og telepolitisk redegørelse 2005 af 4/5 05.

(Redegørelse nr. R 10).

Ministeren for videnskab, teknologi og udvikling (Helge Sander):

FORORD – VELSTAND MED IKT

Danmark ligger i det internationale førerfelt med høj velstand og beskæftigelse. For nylig rykkede Danmark op som nummer fire i verden i World Economic Forums årlige opgørelse over informations- og kommunikationsteknologiens (IKTs) indflydelse på udvikling og konkurrencedygtighed i de enkelte lande. Der er gode muligheder for at opretholde og styrke denne position, men også væsentlige udfordringer, hvis det skal lykkes.

Regeringen vil følge OECDs anbefalinger i en ny gennemgang af Danmarks IKT-politik og fastsætte klare og kvantificerbare mål for indsatsen på det it- og telepolitiske område. I tilknytning hertil vil regeringen gennemføre en systematisk kontrol og evaluering af disse mål og den gennemførte IKT-politik i forbindelse med de kommende årlige it- og telepolitiske redegørelser til Folketinget.

Visionen er, at Danmark bliver blandt verdens bedste, ikke blot til en hurtig udrulning af ny IKT-infrastruktur, men i udnyttelsen af informations- og kommunikationsteknologien. Vi skal i de kommende ti år bringe os i front, når det gælder om at skabe arbejdspladser og velstand med IKT.

IKT-udviklingen skal fortsat primært ske på markedsvilkår og på privat initiativ.

Regeringen har i de seneste tre år iværksat en række initiativer på det IKT-politiske område. I handlingsplanen »It med omtanke« fra 2003 og senest med finansloven for 2005 blev der taget skridt til at understøtte de tre IKT-politiske mål: At skabe vækst i dansk erhvervsliv, kvalificere danskerne til fremtidens videnssamfund og udvikle den offentlige sektor.

I forlængelse af de nævnte initiativer, det nye regeringsgrundlag, OECDs anbefalinger samt arbejdet i EU for at styrke vækst, konkurrenceevne og jobskabelse – den såkaldte Lissabon-proces – vil regeringen virke offensivt for, at IKT aktivt bidrager til Danmark som førende videnssamfund.

Vækst i dansk erhvervsliv

Den hastige åbning af alle typer af produktionsprocesser for udenlandsk konkurrence stiller store krav til omstillingsevnen i vore virksomheder samtidig med, at den skaber nye muligheder for vækst. En styrket erhvervspolitisk indsats over for IKT-erhvervene vil skabe højproduktive arbejdspladser. En øget anvendelse af IKT-løsninger i virksomhederne generelt vil fremme produktivitet, konkurrenceevne og tilpasningsdygtighed.

IKT-infrastrukturen og de tjenester, der er knyttet til den – telefoni, internettet og så

videre – er et element i denne omstilling. Vi skal skabe de bedst mulige betingelser for, at etablering og ibrugtagning af infrastruktur og tjenester kan ske hurtigt i takt med den teknologiske udvikling og til lavest mulige priser. Der skal være sikkerhed for, at det er brugerne af IKT-infrastruktur og -ydelser, der i sidste ende høster fordelene ved konkurrencen og udviklingen på markedet. Regeringen ønsker en styrket, effektiv og lige konkurrence på telemarkedet.

Forskning og innovation inden for IKT er et centralt instrument. Regeringen har prioriteret IKT-området i udformningen af grundlaget for Den Højteknologiske Fond og i arbejdet i det strategiske forskningsråds programkomite for nano-, bio- og informationsteknologi (NABIIT).

Regeringen vil støtte de danske styrkepositioner inden for forskning og erhverv blandt andet fremtidens mobile IKT-teknologier, indlejrede IKT-systemer og IKT-forretningssystemer, både gennem en forsknings- og innovationsindsats på disse felter og en målrettet udnyttelse af den styrke, der ligger i en avanceret efterspørgsel efter IKT-løsninger fra den offentlige sektor.

Hertil kommer, at IKT må udbredes bredt i produktionen. Især de små og mellemstore virksomheder står over for en omfattende udfordring. De udgør 98 pct. af virksomhederne i dansk erhvervsliv, og det er ofte netop blandt de små og mellemstore virksomheder, at morgendagens vækstcentre skal findes. Digitaliseringen af denne gruppe af virksomheder må vi vise større interesse i de kommende år som et integreret led i vores bestræbelser på at drage nytte af den nye teknologi.

Kvalificeringen af danskerne til fremtidens vidensamfund

Danskernes brug af IKT i hjemmet stiger hvert år, men udviklingen kan være svær at følge med i. Den nye teknologi åbner nye muligheder for ældre, f.eks. for øget tryghed i hjemmet, og skaber øget tilgængelighed for handicappede til samfundets tilbud, men den skaber også udfordringer for netop disse grupper. Samtidig åbner informations- og kommunikationsteknologien for helt nye problemstillinger for borgerne i almindelighed, f.eks. vedrørende netsikkerhed og privatlivets fred, fordi teknologien præger hele vor dagligdag.

En bred IKT-tilgængelighed skal fortsat være et kendetegn for Danmark. Internettet er nu ude i langt de fleste hjem, og vi har næsten lige så mange mobiltelefoner, som vi er indbyggere. Et næste skridt i den brede digitalisering tages, når DR og TV2 begynder at sende digitalt tv om knap et år. Regeringen ser frem til de nye muligheder for mobilt tv og højdefinitions-tv (HDTV), som den nye teknik giver. Den nuværende analoge tv-sendeteknik bør være afløst af digitalteknikken i Danmark inden 2010.

I udrulningen af IKT til alle er det en forudsætning for accept og succes, at forbrugerne har overblik over de forbrugsvalg, de stilles overfor, når der vælges internetudbyder, handles på nettet eller købes teleydelser. Vi vil fortsætte og styrke oplysnings- og vejledningsindsatsen herom.

Forbrugerne skal være trygge ved den nye teknik. Derfor er et element i udbredelsen af IKT, at vi tilbagevendende tager initiativer mod spam og til styrkelse af netsikkerheden, som f.eks. den netop gennemførte kampagne Netsikker nu! På europæisk plan vil Danmark fortsat arbejde for, at indsatsen for brugernes tryghed på nettet forbedres.

Vi skal alle være i stand til at udfylde de krav, der stilles til os som erhvervsaktive i vidensamfundet. E-læring er et af de områder, hvor IKT-anvendelsen i nogle år har været

under hastig udvikling. Det er forventningen, at e-læring bliver et stort og betydningsfuldt område for IKT-anvendelsen i Danmark.

Virksomhederne bør have mulighed for at rekruttere personer med de nødvendige IKT-kompetencer. Hvis der opstår utilstrækkelig søgning til de relevante IKT-uddannelser, bør vi være åbne over for at supplere med udenlandske IKT-specialister på disse områder.

Udvikling af den offentlige sektor

Som led i kommunalreformen vil regeringen, som fremhævet i regeringsgrundlaget, gøre det nemmere for borgerne at komme i forbindelse med det offentlige. På alle borgerrettede opgaveområder bør der udvikles digitale selvbetjeningsløsninger i samarbejde med kommunerne.

De nationale rammer for en sammenhængende digital forvaltning er også blevet styrket i løbet af 2004. Med kommunalreformen har vi en historisk chance for at styrke det arbejde, som udføres lokalt og på tværs af forvaltninger og myndigheder for at etablere, ibrugtage og udbrede den digitale signatur, ESDH, IKT-arkitektur og udvekslings- og sikkerhedsstandarder. Danmark er allerede langt fremme på dette område.

Med åbne standarder er organisationer og borgere ikke bundet til bestemte produkter eller leverandører, når der købes eller udvikles IKT-systemer. For leverandører af IKT-produkter betyder åbne standarder, at det er lettere at komme ind på nye markeder og få nye kunder. Hvis vi ønsker at bevare konkurrence og valgfrihed, er åbne IKT-standarder en nødvendig forudsætning. Som en stor aftager af IKT-industriens produkter skal det offentlige foretrække sådanne åbne standarder, hvor det er muligt.

KAPITEL 1 – ØKONOMISKE KONSEKVENSER AF IKT

IKT er blevet en naturlig del af hverdagen, både for borgere, virksomheder og i den offentlige sektor. IKT har spredt sig til næsten alle dele af samfundet og spiller en central rolle i alt fra prismærkninger i butikker og elektroniske hjælpemidler i hjemmene til avancerede og integrerede produktions- og kommunikationssystemer i virksomhederne.

IKT-investeringernes indflydelse på produktiviteten i Danmark

- Arbejdsproduktiviteten steg i gennemsnit med 2,7 pct. om året i perioden 1988 til 2000. Heraf kan 22 pct. tilskrives IKT-investeringer.

IKT-erhvervenes indflydelse på værdiskabelsen i den private sektor

- IKT-erhvervenes andel af værditilvæksten i de private byerhverv var 7,2 pct. i 2002 og 7,7 pct. i 1999. IKT-erhvervenes andel af beskæftigelsen var 6,0 pct. i 2002 og 5,8 pct. i 1999.

IKT-anvendelsens indflydelse på virksomhedernes værdiskabelse

- Virksomheder med en simpel IKT-anvendelse havde i gennemsnit en værditilvækst pr. fuldtidsansat på 414.000 kr. i 2001, mens virksomheder med en integreret IKT-anvendelse havde en værditilvækst på 450.000 kr. pr. fuldtidsansat.
- 53 pct. af de virksomheder, der i 2004 havde gennemført IKT-projekter inden for de seneste to år, havde i nogen eller høj grad oplevet omlægning eller forenkling af arbejdsgange, mens 24 pct. havde oplevet en større indtjening og 23 pct. havde udviklet nye produkter/ydelser.

IKT-anvendelsens indflydelse på den offentlige sektors ressourceforbrug

- I 2004 oplevede 44 pct. af de offentlige myndigheder i nogen eller

I de sidste 15 til 20 år er der foretaget markante investeringer i IKT i det danske samfund. Investeringerne har gjort os mere effektive, og de har gjort det muligt at producere mere pr. arbejdstime. Arbejdsproduktiviteten er fra 1988 til 2000 i gennemsnit steget 2,7 pct. om året, hvoraf lidt mere end en femtedel kan tilskrives IKT-kapital. Det samlede bidrag fra IKT er endnu større, når indirekte effekter som ændret arbejdstilrettelæggelse regnes med.

De IKT-produkter og -ydelser, der anvendes i Danmark, udvikles og produceres for en stor dels vedkommende i udlandet. Et effektivt dansk IKT-erhverv er imidlertid et vigtigt grundlag for samfundets økonomiske gevinster ved IKT. De danske IKT-erhverv skaber en høj værdi pr. medarbejder, og står for formidlingen af IKT-infrastrukturen, hardwaren, softwaren, standarder og konsulentbistand til de øvrige erhverv, den offentlige sektor og til husholdningerne. IKT-erhvervenes andel af erhvervslivets værditilvækst har siden 1999 været højere end beskæftigelsesandelen.

IKT er et uundværligt redskab for de fleste virksomheder og offentlige myndigheder. Det bruges til effektivisering af forretningsprocesser og bliver mere og mere integreret i produkterne og serviceydelserne. IKT har derved en væsentlig betydning for erhvervslivets værdiskabelse og innovationsevne. Virksomheder med en integreret IKT-anvendelse havde i 2001 i gennemsnit en værditilvækst pr. medarbejder, der var 36.000 kr. højere end virksomheder med en simpel IKT-anvendelse, og hver fjerde af de virksomheder i 2004, der de seneste to år havde haft IKT-projekter, havde oplevet større indtjening og/eller udviklet nye produkter/ydelser (innoveret) som følge af IKT-projekterne. Samtidig har 44 pct. af de offentlige myndigheder oplevet frigørelse af ressourcerne som følge af de seneste to års IKT-projekter.

IKT har en vital samfundsøkonomisk betydning for Danmark. For at understøtte et fortsat højt økonomisk udbytte af IKT-investeringerne og sikre, at bidraget til den økonomiske vækst fra udbredelsen og anvendelsen af IKT bliver opretholdt, er det vigtigt også i de kommende år at holde fokus på de økonomiske konsekvenser af IKT.

KAPITEL 2 – DANMARK I INTERNATIONAL SAMMENHÆNG

Det er regeringens vision, at Danmark skal være blandt verdens førende højteknologiske samfund. Det kræver, at borgere, virksomheder og det offentlige har adgang til en avanceret IKT-infrastruktur og effektivt udnytter de muligheder, der følger med digitaliseringen.

Økonomiske konsekvenser

- IKT-investeringerne gav Danmark et vækstbidrag på 0,78 procentpoint i perioden fra 1995 til 2002. Det placerer Danmark på en tredjeplads ud af 15 lande efter USA og Sverige .
- IKT-erhvervenes andel af værditilvæksten er i Danmark knap 9 pct. Det placerer de danske IKT-erhverv midt i feltet internationalt set. Finland ligger i front med godt 16 pct. efterfulgt af Irland, hvor godt 13 pct. af værditilvæksten i erhvervslivet kommer fra IKT-erhvervene.

IKT-infrastruktur

- Med 18 hurtige adgangsveje pr. 100 indbyggere har Danmark den højeste udbredelse af bredbåndsforbindelser i Europa, og er i verden kun overgået af Sydkorea og Hong Kong.

Befolkningen

- 69 pct. af de danske familier har adgang til internettet i hjemmet, hvilket placerer Danmark som nummer to i europæisk sammenhæng, kun overgået af Island, hvor 81 pct. af familierne har adgang til internettet. Norge og Tyskland følger på de næste pladser.

Virksomhederne

- De danske virksomheder placerer sig helt i top i Europa. 81 pct. af de danske virksomheder har egen hjemmeside. Det er den næsthøjeste udbredelse i Europa, kun overgået af Sverige med 82 pct. 80 pct. af de danske virksomheder har en bredbåndsforbindelse. Det er den højeste udbredelse i Europa, efterfulgt af Sverige og Spanien.

Den offentlige sektor

- Befolkningens og virksomhedernes brug af offentlige digitale tjenester ligger med henholdsvis 44 og 85 pct. i den bedre halvdel europæisk set.

IKT-erhvervene

- Eksporten af IKT-varer udgjorde 8,2 pct. af den samlede eksport i 2003. Det giver Danmark en placering som nummer 11 blandt de målte lande – 1,7 procentpoints under EU-gennemsnittet.

Kilde: Danmarks Statistik og Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling, 2005.

Ser man på det overordnede vækstbidrag fra IKT-investeringerne i perioden fra 1995 til 2002, fremgår det, at Danmark – med et vækstbidrag fra IKT-investeringer på 0,78 procentpoint i perioden – er med i den bedre halvdel, når det gælder om at høste effekterne af digitaliseringen.

Danmark har en høj udbredelse og anvendelse af IKT. Med 18 hurtige adgangsveje pr. 100 indbyggere har Danmark den højeste udbredelse af bredbånd i Europa. 69 pct. af de danske familier har adgang til internettet i hjemmet, hvilket er den anden højeste andel i Europa, mens virksomhederne – med 80 pct. – har den højeste adgang til internettet via bredbånd i Europa.

Danmark har med andre ord et solidt fundament i en avanceret IKT-infrastruktur og en høj IKT-anvendelse. Det gode udgangspunkt må imidlertid ikke blive en sovepude. Flere af vores naboer vinder terræn. De asiatiske lande og de nye østeuropæiske EU-medlemslande oplever en udvikling, i adgang og anvendelse, der går hurtigere end vores, og på nogle områder er de foran udbredelsen i Danmark.

Hvis vi skal leve op til visionen om at være et af verdens førende højteknologiske samfund, skal vi derfor fastholde et stærkt fokus på såvel anvendelse som udvikling af infrastruktur, og på styrkelse af IKT-kompetencer blandt borgere, virksomheder og i den offentlige forvaltning.

Den teknologiske udvikling er global. Derfor skal Danmark deltage aktivt i de relevante internationale fora, for at få størst mulig indflydelse på rammebetingelser som for eksempel standardisering, forskning, innovation og telelovgivningen.

forvaltning.

Den teknologiske udvikling er global. Derfor skal Danmark deltage aktivt i de relevante internationale fora, for at få størst mulig indflydelse på rammebetingelser som for eksempel standardisering, forskning, innovation og telelovgivningen.

KAPITEL 3 – IKT-ERHVERVENE

Det er regeringens mål, at de danske IKT-erhverv skal udbyde avancerede IKT-produkter, nødvendig infrastruktur, relevant software samt konsulentbistand til implementering af IKT og organisationsudvikling i virksomheder og i den offentlige sektor. Et velfungerende og dynamisk dansk IKT-erhverv er en forudsætning for øget IKT-anvendelse i Danmark, og den er med til at skabe højteknologiske arbejdspladser.

Størrelse

- Beskæftigelsen i de danske IKT-erhverv udgjorde 7,5 pct. af den samlede beskæftigelse i den private sektor i tredje kvartal 2004. Det er stort set uændret i forhold til 2003 (7,4 pct.).

Værdiskabelse

- Den samlede eksport af IKT-varer og serviceydelser udgjorde godt 40 mia. kr. i 2003. Det er et fald på 20 pct. i forhold til året før, hvor eksporten var på ca. 50 mia. kr.
- I 2002 havde IKT-erhvervene med 625.000 kr. en værditilvækst pr. medarbejder, som var 122.000 kr. højere end erhvervslivet som helhed. Samlet set udgjorde værditilvæksten i IKT-erhvervene ca. 10 pct. af den samlede værditilvækst i de private byerhverv i 2002.

Uddannelse samt forskning og udvikling

- Andelen af universitetsuddannede i de danske IKT-erhverv udgjorde 15 pct. i 2002, hvilket var næsten tre gange flere end i de private byerhverv.
- I 2002 udgjorde IKT-erhvervenes investeringer i FoU 6,6 mia. kr. svarende til 28 pct. af erhvervslivets samlede investeringer i FoU. Det svarer til 68.000 kr. pr. medarbejder i IKT-erhvervene. Det er mere end 3,5 gange mere end i de private byerhverv, hvor investeringerne i FoU udgjorde 19.000 kr. pr. medarbejder.

Internationalt

- IKT-erhvervene (bredere OECD definition) stod for lidt mere end 31 pct. af alle investeringerne i FoU i Danmark i 2002. I sammenligning med de andre europæiske lande giver det de danske IKT-erhverv en placering i midten med hensyn til forskningsintensitet.

Kilde: Danmarks Statistik og Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling, 2005.

De danske IKT-erhverv er centrale for værdiskabelsen i dansk erhvervsliv. IKT-erhvervene beskæftiger 7,5 pct. af arbejdsstyrken i den private sektor, mens værditilvæksten i IKT-erhvervene udgør ca. ti pct. af erhvervslivets samlede værditilvækst. I 2002 var værditilvæksten pr. medarbejder således 122.000 kr. højere end gennemsnittet for resten af erhvervslivet. Det er specielt underbrancherne telekommunikation og it-konsulentvirksomhed, der har en høj værdiskabelse pr. medarbejder.

Mere end en fjerdedel af investeringerne i forskning og udvikling (FoU) i dansk erhvervsliv sker i IKT-erhvervene. Det svarer til, at der investeres ca. 68.000 kr. pr. medarbejder i IKT-erhvervene, hvilket er 3,5 gange mere end i de private byerhverv.

Adgang til internettet

- 83 pct. af befolkningen havde i 2004 adgang til internettet. Det er en stigning fra 79 pct. i 2003. I 2004 havde 75 pct. adgang til internettet via pc i hjemmet, mens 3 pct. havde adgang via håndholdte computere og 13 pct. via mobiltelefon.

Anvendelse af internettet

- 45 pct. af danskerne benyttede i 2004 internettet til at ordne bankforretninger, hvilket er en stigning fra 40 pct. i 2003. Køb af varer og tjenesteydelser via internettet steg i samme periode fra 17 til 22 pct.
- I 2004 havde 43 pct. af danskere haft kontakt med det offentlige inden for den seneste måned via internettet. I 2003 var det 39 pct.
- Med mere end 3,7 mio. transaktioner var antallet af kortbetalinger i danske internetforretninger i 4. kvartal 2004 46 pct. højere end samme kvartal året før.

Barrierer for brug af internettet

- Blandt de borgere, der har mulighed for at e-handle, men ikke gør det, svarede 26 pct. i 2004, at de ønskede at handle personligt, mens 29 pct. angav, at de var bekymrede for sikkerheden. I 2003 var det omvendt med henholdsvis 28 og 26 pct.

Internationalt

- Med 22 pct. af befolkningen, der inden for de seneste tre måneder havde handlet på internettet, har Danmark en placering i den bedste halvdel af de europæiske lande. Der er stadig et stykke op til Luxembourg, Sverige, Tyskland og Storbritannien, hvor tre ud af ti handler på internettet.

Kilde: Danmarks Statistik og Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling, 2005.

IKT-anvendelsen i den danske befolkning er blandt den højeste i verden. 83 pct. havde adgang til internettet fra hjemmet eller arbejdspladsen i 2004. Endvidere har tre pct. adgang til internettet via håndholdte computere og 13 pct. via mobiltelefoner. Udbredelse af IKT, herunder den udbredte adgang til internettet fra hjemmet, er et godt udgangspunkt for udviklingen af det højteknologiske samfund.

En række IKT-anvendelser på internettet vinder frem. 45 pct. af danskerne har benyttet internettet til at ordne bankforretninger i 2004,

hvil_k_Toc100992977